

Posudek konzultanta

na rigorózní práci Mgr. Evy Herdové

Trestní odpovědnost a ukládání sankcí mladistvým

I. Téma recenzované rigorózní práce o rozsahu 96 stran textu a dalších 2 stran příloh je aktuální. Problematiku trestní odpovědnosti a sankcionování činů spáchaných mladistvými je stále živým problémem, stále aktuální otázkou, jak o tom svědčí například řada návrhů na snížení věkové hranice trestní odpovědnosti z dosavadních patnácti let na čtrnáct let.

Za cíl své práce si autorka vybrala popis kriminality mládeže, zhodnocení její dynamiky, podrobný rozbor platné právní úpravy a srovnání s právními úpravami v jiných zemích (Slovenská republika, Rakousko, USA). Dále autorka rozebírá jednotlivá opatření ukládaná mladistvým i zhodnocení současné právní úpravy. Podle mého názoru se autorce podařilo stanoveného cíle dosáhnout a rigorózní práce je zpracována na velmi pěkné odborné i literární úrovni.

Autorka čerpala poznatky ke své práci z bohaté škály odborné literatury. Správně a v hojné míře čerpá také z judikatury obecných soudů, přičemž vhodně uvádí příklady z justiční praxe.

S použitými literárními prameny kreativně pracuje.

Osnova práce je správná a logická. Práce je vypracována na půdorysu úvodu, pěti kapitol (dále podrobně členěných) a závěru, ve kterých autorka postupně pojednává o kriminalitě mladistvých a dětí mladších patnácti let (II. kapitola), o historickém vývoji právní úpravy trestní odpovědnosti mladistvých (III. kapitola), o trestní odpovědnosti mladistvých (IV. kapitola), o opatřeních ukládaných mladistvým (V. kapitola), o vybraných zahraničních právních úpravách (VI. kapitola). V závěru shrnuje poznatky, ke kterým dospěla v předchozích částech práce, a uvádí některé podněty ke zdokonalení současné právní úpravy.

Rigorózní práci zhodnocuje Příloha obsahující seznam akreditovaných probačních programů v roce 2008 a jejich základní charakteristiku.

Práci zhodnocuje velmi pečlivá redakce a živý styl, kterým je napsána.

II. Podstatu práce tvoří rozbor platné právní úpravy (kapitola IV. a V.).

V části věnované platné právní úpravě autorka podrobně charakterizuje jednotlivé pojmy a instituty.

Autorka se nezabývá pouze juristickým rozbořem, ale uvádí i kriminologické a sociologické souvislosti delikvence mladistvých. Tak v partii o trestní odpovědnosti mladistvého pečlivě formuluje příčiny sociálně delikventního chování, ať již mají povahu příčin vnitřních nebo příčin vnějších, které spočívají v sociálním prostředí, v němž jedinec vyrůstá a žije.

Ke sporné otázce, zda trestní odpovědnost mladistvého je při naplnění podmínek uvedených v § 5 odst. 1 zák. mládeže samostatným důvodem vylučujícím trestní odpovědnost mladistvého, a to mimo úpravu přičetnosti, anebo naopak o zvláštní případ nepřičetnosti, autorka velmi pečlivě uvádí argumenty podporující jedno nebo druhé stanovisko, cituje z učebnic trestního práva i z aktuální literatury, cituje rozhodnutí Nejvyššího soudu a přiklání se k názoru, že rozumová a mravní vyspělost je samostatným důvodem vylučujícím trestní odpovědnost (str. 48). K této otázce bude vhodné vyjádřit se při ústní obhajobě.

Rigorozantka velmi pečlivě rozebírá jednotlivá navrhovaná ustanovení, konfrontuje je se současným právním stavem a také uvádí vlastní podněty a návrhy. Její kritika některých navrhovaných opatření je věcná, citlivá a odborně podložená. Jedním z podnětů, které navrhuje, je zakotvení zvláštní kategorie tzv. mladých dospělých po vzoru některých zahraničních právních úprav.

III. Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Evy Herdové je plně způsobilá k ústní obhajobě. Autorka prokázala prací hlubší teoretické poznatky, přehled o aplikační praxi a jejich problémech a schopnost navrhnout věcně správné a náležitě odůvodněné řešení. Svým obsahem, úrovní zpracování a kultivovaným právně-jazykovým projevem převyšuje její práce písemné práce tohoto druhu.

Při ústní obhajobě navrhuji vyjádřit se k institutu rozumové a mravní vyspělosti podle § 5 odst. zák. mládeže a k otázce sankcionování tzv. mladých dospělých.

V Praze 29. září 2008

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

konzultant